MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. január 15.[1]

C-753/18. sz. ügy

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),
Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)
kontra
Fleetmanager Sweden AB,
Nordisk Biluthyrning AB

(a Högsta domstolen [legfelsőbb bíróság, Svédország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi tulajdon – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29/EK irányelv – A 3. cikk (1) bekezdése – 2006/115/EK irányelv – A 8. cikk (2) bekezdése – A »nyilvánossághoz közvetítés« fogalma – Alapfelszereltségként rádióvevővel ellátott gépjárművek bérbeadásával foglalkozó társaság”

Bevezetés

1. Kevés uniós jogi kérdés szolgált ilyen rövid időn belül a Bíróság ennyi határozatának alapjául, mint a „nyilvánossághoz való közvetítés joga a szerzői jogban”[2] fogalmának értelmezése. E bőséges, ám szükségképpen szétaprózott ítélkezési gyakorlatot már „labirintushoz” is hasonlították, amelyben a Bíróság tölti be „Thészeusz” szerepét.[3]

2. Noha a jelen ügy nem nyújt alkalmat ezen ítélkezési gyakorlat teljes körű rendszerezésére,[4] mégis megadja azt a lehetőséget a Bíróság számára, hogy lefektessen néhány általános elvet, amelyek mentén nagyobb pontossággal határolható körül, mi tartozik a nyilvánossághoz közvetítés jogának körébe, és mi nem. Közelebbről, a jelen ügy különösen a nyilvánossághoz közvetítés kulcsfontosságú elemére, a közvetítési cselekményre vonatkozik.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A 2005. június 2-i Mediakabel ítélet (C-89/04, EU:C:2005:348) óta több mint húsz ítélet és végzés született e problémakörben.

3 Clark, B., Dickenson, J., „Theseus and the labyrinth? An overview of »communication to the public« under EU copyright law: after Reha Training and GS Media where are we now and where do we go from there?”, *European Intellectual Property Review*, 5/2017. sz., 265. o. A szerzők sajnálatos módon nem térnek ki arra, hogy Minotaurusz szerepét ki tölti be.

4 Egyébiránt ez akár lehetetlennek is bizonyulhat a jogirodalom szerint (lásd: Treppoz, E., „De l’art jurisprudentiel au rang de feuilleton ou l’impossible systématisation du droit de communication au public”, *Revue trimestrielle de droit européen*, 4/2017. sz., 864. o.).

Jogi háttér

3. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kimondja:[5]

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg."

4. A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[6] 8. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül."

5. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését az upphovrättslagen (1960:279) (a szerzői jogról szóló, 1960. évi 279. sz. törvény) 2. cikke harmadik bekezdésének 1. pontja, illetve 47. cikke ültette át a svéd jogba.

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6. A Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) u.p.a. (zeneszerzők és zeneműkiadók jogkezelő szervezete, Svédország, a továbbiakban: Stim) és a Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (előadóművészek szomszédos jogait kezelő szervezet, Svédország, a továbbiakban: SAMI) a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelésével foglalkozó svéd szervezetek.

7. A Fleetmanager Sweden AB (a továbbiakban: Fleetmanager) és a Nordisk Biluthyrning AB (a továbbiakban: NB) svédországi székhelyű, gépjárműkölcsönző társaságok. Rádióval felszerelt gépjárműveket adnak bérbe, közvetlenül vagy közvetítők útján, maximum 29 napos időszakra, amely rövid távú bérbeadásnak minősül.

8. Az első jogvitában – a két jogvita közül, amelynek keretében a jelen ügyre vonatkozó kérdéseket előzetes döntéshozatal céljából előterjesztették – a Stim 369 450 svéd korona (SEK) (hozzávetőleg 34 500 euró) kamatokkal növelt összegének megfizetése iránt indított keresetet a Fleetmanager ellen, azon az alapon, hogy utóbbi a Stim engedélye nélkül hozzájárult ahhoz, hogy más piaci szereplők a szerzői jog alkalmazásában zeneműveket tegyenek hozzáférhetővé a nyilvánosság számára azáltal, hogy rádióval felszerelt gépjárműveket bocsátanak a nyilvánosság rendelkezésére rövid távú bérlet céljára.

5 HL 2001. L 167., 10. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás: 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

6 HL 2006. L 376., 28. o.

9. A tingsrätten (körzeti bíróság, Svédország) úgy vélte, hogy a rádióval ellátott gépjárművek bérbeadása a szerzői jogról szóló 1960. évi 279. sz. törvény értelmében nyilvánossághoz való közvetítésnek minősül, és hogy főszabály szerint díjazást kell fizetni. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a Fleetmanager nem járult hozzá a szerzői jogi jogsértéshez, ezért elutasította a Stim keresetét. Ezt az ítéletet a fellebbvitel során helybenhagyták. A Stim ezen ítélettel szemben a Högsta domstolenhez (legfelsőbb bíróság, Svédország) fordult.

10. A második jogvitában, az NB a Patent och marknadsdomstolennél (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Svédország) nyújtott be keresetet annak megállapítása iránt, hogy nem köteles díjazást fizetni a SAMI-nak a hangfelvételek 2015. január 1-je és 2016. december 31. közötti időszakban történő felhasználásáért annak alapján, hogy a társaság magánszemélyek és üzleti ügyfelek részére bérbeadásra kerülő gépjárművei rádióval és CD-lejátszóval vannak felszerelve.

11. A Patent och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) megállapította, hogy a szerzői jogról szóló 1960. évi 279. sz. törvényt a 2001/29 irányelvvel összhangban kell értelmezni, és hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő vonatkozó rendelkezés a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban megfelel a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő „nyilvánossághoz közvetítésnek”. Megállapította továbbá, hogy az NB azáltal, hogy a bérbeadásra szánt gépjárművekben rádióvevőt biztosított, lehetővé tette a bérbevevők számára hangfelvételek hallgatását, ezért fennállt a „közvetítés” esete. Ezenkívül e bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” fennállásának megállapítására vonatkozó további feltételek is teljesülnek. A SAMI által szolgáltatott bizonyítékok alapján megállapításra került, hogy a felperes 11 gépjárművét évente átlagosan 528 alkalommal vették bérbe. A Patent och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) azt a következtetést vonta le, hogy az NB köteles díjazást fizetni a SAMI részére, és elutasította a társaság keresetét. Ezen ítéletet viszont fellebbezési eljárás keretében hatályon kívül helyezte a Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Svédország). A SAMI ezt az ítéletet megtámadta a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) előtt.

12. E körülmények között határozott úgy a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Azt jelenti-e az alapfelszereléskénti rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása, hogy a gépjárműveket bérbe adó személy olyan felhasználónak minősül, aki a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmében vett nyilvánossághoz közvetítést végez?

2) Jelentőséggel bír-e a gépjármű-bérbeadási tevékenység nagyságrendje és a bérbeadás időtartama, és ha igen, milyen jelentőséggel?”

13. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2018. november 30-án érkezett a Bírósághoz. Írásbeli észrevételeket az alapeljárás felei, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő. Ugyanezen felek képviseltették magukat a 2019. november 6-i tárgyaláson.

Elemzés

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

14. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e.

15. Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a „nyilvánossághoz közvetítés” fent említett két rendelkezésben szereplő fogalmának azonos jelentést kell tulajdonítani.[7] Ily módon, a Bíróság jelen ügyben adott válasza ugyanúgy irányadó mindkét fent említett irányelv értelmezése keretében, tekintet nélkül a különféle – konkrétan a svéd – nyelvi változataikban esetlegesen előforduló terminológiai eltérésekre.

16. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése preventív jelleggel kizárólagos jogot biztosít a szerzők számára műveik nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására. A szerzőknek ily módon – többek között – bevételük származik műveik nyilvánossághoz közvetítése formájában történő felhasználásából.

17. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése nem biztosít ehhez hasonló kizárólagos jogot. E rendelkezés, éppen ellenkezőleg, az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók számára biztosít méltányos díjazást arra az esetre, ha a hangfelvételt nyilvánossághoz közvetítik.

18. Sem a 2001/29 irányelv, sem a 2006/115 irányelv nem határozza meg a „nyilvánossághoz közvetítés” jogi fogalmát. E fogalom jelentését illetően a 2001/29 irányelv (23) preambulumbekezdése tartalmaz bizonyos pontosításokat. E preambulumbekezdés értelmében az említett fogalom lefed minden olyan nyilvánossághoz közvetítést, amikor a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen. Ez a jog magában foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, ideértve a sugárzást is. Ezen irányelv (27) preambulumbekezdése azt a kiegészítést teszi, hogy a közvetítést lehetővé tevő, illetve azt megvalósító fizikai [helyesen: tárgyi] eszközök rendelkezésre bocsátása önmagában nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek.

19. Ezenkívül emlékeztetni kell még arra, hogy technikai szempontból a nyilvánossághoz közvetítés alapvetően két formában valósulhat meg: a szűk értelemben vett közvetítés és a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel útján. Az első esetben a közvetítés kiinduló helyszínén jelenlévő felhasználó dönti el, hogy a közvetítés milyen technikai megoldás útján és mely időpontban menjen végbe, amely közvetítést a lehetséges címzettek vagy fogadnak, vagy nem. A második esetben a művet tartós jelleggel teszik hozzáférhetővé a címzettek számára, akik az általuk megválasztott helyen és időben férhetnek hozzá ahhoz. E második eset vonatkozik többek között a lekérhető szolgáltatásokra és az internetre. A jelen ügy, amelynek tárgyát rádión sugárzott művek képezik, az első eset körébe tartozik, azaz szűk értelemben vett közvetítésről van szó.

20. Több ügyben is alkalma nyílt már a Bíróságnak arra, hogy körvonalazza a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát.

21. Többek között megállapította, hogy a nyilvánossághoz közvetítésnek két szükséges, együttesen fennálló feltétele valamely védelem alatt álló teljesítmény közvetítésének cselekménye és a nyilvánosság, amelynek e közvetítés a címzettje.[8]

22. Az előzetes döntéshozatalra jelen ügyben előterjesztett első kérdés megválaszolásához azt szükséges megvizsgálni, hogy e két feltétel teljesül-e a rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása esetében.

7 2016. május 31-i Reha Training ítélet (C-117/15, EU:C:2016:379, 33. pont).

8 Lásd legutóbb: 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23. Magától értetődő, és egyébiránt azt a felek sem vitatják, hogy a gépjárműkölcsönző társaságok nem végeznek műsorsugárzási cselekményeket, e közvetítést rádiós műsorszolgáltatók végzik. Ez ugyanakkor *a priori* nem zárja ki azt, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának fényében az említett társaságok tevékenységét a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében úgy lehessen minősíteni, mint amely a nyilvánossághoz közvetítés kizárólagos jogának körébe tartozik.

24. A közvetítési cselekményt illetően ugyanis a Bíróság számos alkalommal jutott arra a megállapításra, hogy az fennáll, olyan körülményekre tekintettel, amelyek túllépték egy adott mű egyszeri közvetítésének kereteit, például műsorsugárzás formájában.

25. Ily módon a Bíróság kimondta, hogy nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, ha valamely szállodai létesítmény televíziókészülékeket helyez el a szobákban, és ezáltal védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáférést biztosít vendégei részére, a központi antennán fogadott televíziós adásjeleknek e készülékeken keresztül történő sugárzása útján.[9] E tekintetben a Bíróság különbséget tett a tárgyi eszközök puszta biztosítása – amely önmagában nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek –, és az adásjelek ezen eszközökön keresztül történő sugárzása között, amely a nyilvánossághoz közvetítés fogalmi körébe tartozik.[10]

26. Hasonló helyzet áll fenn, ha az adott szállodai létesítmény nem televíziókészülékeket, hanem CD-lemez lejátszására alkalmas berendezéseket, valamint lemezeket helyez el a szobákban.[11] Az ilyen létesítmény ugyanis azáltal, hogy a védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáférést lehetővé tévő műszaki berendezések mellett hangfelvétel vagy CD-lemez formájában magukat a teljesítményeket is hozzáférhetővé teszi vendégei számára, az említett védelem alatt álló teljesítmények nyilvánossághoz közvetítését valósítja meg.[12]

27. Szintén nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, ha a nyilvánosság előtt nyitva álló létesítmény üzemeltetője e nyilvánosság számára védelem alatt álló, sugárzott teljesítményekhez szándékosan hozzáférést biztosít az említett létesítményben elhelyezett televíziókészülékek segítségével.[13]

28. A nyilvánossághoz közvetítés a sugárzott műsorok rögzítéséből, és azok másolatainak távrögzítő, felhő alapú internetes szolgáltatás útján *(cloud computing)* a nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételéből is állhat.[14]

29. Továbbra is az internettel kapcsolatosan, nem csupán valamely mű internetes oldalon történő közzétételét,[15] hanem más internetes oldalak által tartalmazott védett művekre mutató kattintható linkek feltüntetését is közvetítési cselekménynek kell minősíteni.[16] Ráadásul, e minősítés szempontjából nem feltétlenül szükséges feltétel, hogy ezek a linkek internetes oldalon szerepeljenek: azok multimédia-lejátszó szoftveren, azaz műszaki berendezésen történt előzetes rögzítése is elképzelhető. A közvetítési cselekmény ilyen esetben e multimédia-lejátszók rendelkezésre bocsátásából

9 2006. december 7-i SGAE ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, rendelkező rész, 1. pont).

10 2006. december 7-i SGAE ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 46. pont).

11 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, rendelkező rész, 3. pont).

12 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 62. pont).

13 Lásd többek között: 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, rendelkező rész, 7. pont), valamint 2016. május 31-i Reha Training ítélet (C-117/15, EU:C:2016:379, a rendelkező rész utolsó mondata).

14 2017. november 29-i VCAST ítélet (C-265/16, EU:C:2017:913, 46–49. pont).

15 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 21. pont).

16 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 20. pont). Noha ebben az ítéletben a Bíróság az interneten szabadon elérhető tartalmakra mutató linkek rendelkezésre bocsátását nem minősítette nyilvánossághoz közvetítésnek, ezt az ilyen jellegű közvetítéssel célba vett „új közönség” hiányára tekintettel állapította meg (lásd az ítélet 27. pontját).

áll.[17] Ugyanakkor, az SGAE ítélet alapjául szolgáló ügyhöz[18] hasonlóan, nem a műszaki berendezések egyszerű rendelkezésre bocsátása jelenti a közvetítés kiindulópontját, hanem az a tény, hogy azokon az interneten (a szerzői jogi jogosultak engedélye nélkül) hozzáférhetővé tett művekre mutató linkeket rögzítettek előzetesen.[19]

30. Végezetül, közvetítési cselekményt képez a *peer-to-peer* hálózat keretében működő online megosztó platformszolgáltatás és -üzemeltetés.[20]

31. A nyilvánossághoz közvetítés cselekményének fennállására vonatkozó értékelése során a Bíróság a felhasználó által játszott megkerülhetetlen szerepet emelte ki, aki a tények teljes ismeretében avatkozik be annak érdekében, hogy védelem alatt álló teljesítményeket tegyen a nyilvánosság számára hozzáférhetővé.[21]

32. Márpedig a felhasználó e beavatkozása nem korlátozható az olyan védelem alatt álló teljesítmények elérését lehetővé tévő műszaki berendezésekre, mint például a rádió- vagy televíziókészülékek, a CD-lejátszók vagy multimédia-lejátszók. Az ilyen korlátozott beavatkozást ugyanis a műszaki berendezések egyszerű rendelkezésre bocsátásához hasonlónak kell tekinteni, amely a 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdésében foglalt értelmezési szabálynak megfelelően nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek.

33. Ahhoz, hogy nyilvánossághoz közvetítés valósuljon meg, a felhasználó beavatkozásának szükségképpen magukra a védelem alatt álló teljesítményekre kell irányulniuk, vagyis a közvetítés tartalmára.

34. A közvetítés tartalmára irányuló ezen beavatkozás különböző formákban valósulhat meg. Megvalósulhat az adásjelnek a hotelszobákban elhelyezett televíziókészülékekre való továbbításával, CD-lemezek és CD-lejátszók együttes rendelkezésre bocsátásával, televíziós műsorok nyilvános helyeken történő bemutatásával, védelem alatt álló teljesítményekre mutató internetes vagy előzetesen multimédia-lejátszóra rögzített ilyen linkek felhasználásával, sugárzott műsorok rögzítésével, vagy akár a művekre vonatkozó metaadatoknak *peer-to-peer* hálózat keretében történő indexálásával.

35. A közvetítési cselekmény fennállásának megállapításához (önmagában) nem követelmény, hogy a beavatkozás e különféle formák valamelyikében valósuljon meg. Mindazonáltal valamennyire jellemző közös vonásuk, hogy közvetlen kapcsolat áll fenn a felhasználó beavatkozása és az ily módon közvetített védelem alatt álló teljesítmények között. E közös vonás a közvetítési cselekmény központi elemét képezi, amely nélkül nem lehetne közvetítési cselekményről beszélni.

36. Nem értek tehát egyet az alapügy fellebbezőinek azon érvelésével, amely szerint a Bíróság ne határozott volna meg ilyen értelemben általános követelményt a nyilvánossághoz közvetítés cselekménye fennállásának megállapítására vonatkozóan. Ha ugyanis a Bíróság ezt a követelményt nem is fogalmazta meg kifejezetten általános elvként, azt azért nem tette, mert benne rejlik magában a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmában, mivel e közvetítés tartalmát szükségképpen a védelem alatt álló teljesítményeknek kell képezniük. Mindazonáltal, a közvetítés tartalmára irányuló beavatkozásra vonatkozó ezen követelmény, még ha kifejezetten nem is kerül említésre, implicit módon szerepel a Bíróság valamennyi közvetítési cselekményt megállapító határozatában.

17 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, 42. pont).

18 2006. december 7-i ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764).

19 Lásd: 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, 39–41. pont).

20 2017. június 14-i Stichting Brein ítélet (C-610/15, EU:C:2017:456, 39. pont).

21 Lásd legutóbb: 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, 31. pont).

37. Ez különösen szembetűnő a Bíróság azon határozataiban, amelyekben a nyilvánossághoz közvetítés cselekményét a műszaki berendezések egyszerű rendelkezésre bocsátásától kellett elhatárolnia. Ezekben a Bíróság a közvetítési cselekmény fennállása szempontjából meghatározó elemet, vagyis a közvetítés tartalmára irányuló közvetlen beavatkozást emelte ki, amely elkülönül a berendezések rendelkezésre bocsátásától. Ily módon, a közvetítési cselekmény nem a televíziókészülékeknek a hotelszobában történő elhelyezésével, hanem az adatjel közvetítésével valósul meg.[22] Hasonlóképpen, a CD-lejátszók rendelkezésére bocsátása önmagában – a CD-lemezek egyidejű biztosítása nélkül – nem minősült volna ilyen cselekménynek, e két feltétel együttes fennállása szükséges ugyanis a védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáféréshez.[23] Ugyanígy, a védelem alatt álló teljesítmények internetes elérhetőségét lehetővé tévő linkek előzetes rögzítése hiányában, önmagában a multimédia-lejátszók rendelkezésre bocsátása esetén a Bíróság nem állapította volna meg közvetítési cselekmény fennállását.[24]

38. Márpedig, véleményem szerint meglehetősen nyilvánvaló, hogy a gépjárműkölcsönzéssel foglalkozó vállalkozások nem valósítanak meg semmiféle olyan beavatkozást, amely közvetlenül azon sugárzott művekre vagy hangfelvételekre irányulna, amelyeket ügyfeleik esetlegesen meghallgathatnak azon rádióvevők segítségével, amelyekkel a bérelt gépjárművek fel vannak szerelve. E társaságok mindössze olyan gépjárműveket bocsátanak ügyfeleik rendelkezésére, amelyeket gyártóik rádióvevővel szereltek fel. Az említett társaságok ügyfelei döntenek arról, hogy a sugárzott műsorokat hallgatják-e, vagy sem.

39. A beszerelt rádióvevők oly módon kerültek kialakításra, hogy minden további beavatkozás nélkül képesek fogadni az adott zónában földfelszíni vétellel szabadon hozzáférhető műsorszórást. Az egyetlen megvalósult nyilvánossághoz közvetítést tehát a rádióműsor-szolgáltatók végzik. Nincs viszont szó nyilvánossághoz továbbközvetítésről, különösen a gépjárműkölcsönző társaságok részéről. Márpedig, a Stim és a SAMI ügyfeleinek azon védelem alatt álló teljesítmények rádiósugárzására vonatkozó engedélye, amelyekre nézve szerzői vagy szomszédos jogok jogosultjai, szükségképpen valamennyi rádióvevővel rendelkező, és a műsorszórással lefedett zónában található felhasználóra kiterjed, ideértve a gépjárművekbe szerelt rádiókat is, és függetlenül attól, hogyan használják e gépjárműveket.

40. A gépjárműkölcsönző társaságok szerepe így tehát a nyilvánossághoz közvetítésre alkalmas eszközök egyszerű rendelkezésre bocsátására korlátozódik, amely a 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdése értelmében nem valósít meg ilyen jellegű közvetítést.[25] A Stim és a SAMI által írásbeli észrevételeikben kifejtett azon elmélet, amely szerint e preambulumbekezdés csupán a távközlési célú eszközök gyártására, illetve értékesítésére szakosodott piaci szereplőkre vonatkozik, a Bíróság ítélkezési gyakorlatának, konkrétan az SGAE-ítéletnek a téves értelmezésén alapul.[26] Ugyanis, bár a Bíróság több alkalommal is arra jutott, hogy közvetítési cselekmény áll fenn, ezt nem az érintett felhasználó minőségére alapozta, hanem az említett felhasználónak az eszközök egyszerű rendelkezésre bocsátásán túlmenő, például adatjelátvitel formájában megvalósuló, további beavatkozására tekintettel állapította meg. A Stichting Brein ítélet[27] alapjául szolgáló ügyben az érintett felhasználó valóban „multimédia-lejátszók szállítására szakosodott piaci szereplő” volt. A Bíróság ugyanakkor arra a megállapításra jutott, hogy közvetítési cselekmény valósult meg az e lejátszók szoftverén található tartalomra tekintettel.

22 2006. december 7-i SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 46. pont).

23 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 62. és 67. pont).

24 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, 39–41. pont).

25 A Bizottság vitatja ezen megállapítást, azt az észrevételt teszi, hogy a gépjárműkölcsönző társaságok tevékenységének célja a gépjárművek, nem pedig az azokba szerelt rádióvevők rendelkezésre bocsátása. Véleményem szerint ugyanakkor elismerhető, hogy a gépjárművek rendelkezésére bocsátása mellett kiegészítő jelleggel rádiók rendelkezésére bocsátásáról is szó van. Mindenesetre, és itt csatlakozom a Bizottság álláspontjához, a jelen esetben semmiképp nem valósul meg közvetítési cselekmény.

26 2006. december 7-i ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764).

27 2017. április 26-i ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300).

41. A Stim és a SAMI azon érve sem elfogadható, amely szerint a gépjárműkölcsönző társaságok felelőssége abból fakadóan áll fenn, hogy a Stim és a SAMI álláspontja szerint „nyilvánosnak” minősülő tereket – azaz a bérelhető gépjárművek utastereit – bocsátanak ügyfeleik rendelkezésére, amelyekben a gépjárművek felszereltségéhez tartozó rádióvevők segítségével hozzáférhetők a védelem alatt álló teljesítmények. Ugyanúgy, ahogy önmagában a rádióvevők rendelkezésre bocsátása, az e rádióvevők használatára alkalmas tér „rendelkezésre bocsátása” sem minősül közvetítési cselekménynek e közvetítés tartalmára, tehát a védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozó felhasználói beavatkozás hiányában.

42. Ugyanakkor osztom a Stim és a SAMI azon álláspontját, amely szerint nem releváns, hogy az említett gépjárművekbe a gyártó szerelte be a rádióvevőket. Ugyanezen logika mentén viszont az sem releváns, hogy ezen gépjárműkölcsönző társaságok nem akarják – ahogy azt a Stim és a SAMI állítja –, vagy nem tudják – ahogy az említett társaságok állítják – kiszerelni, vagy használhatatlanná tenni ezeket a rádióvevőket. E körülmények ugyanis nem a védelem alatt álló teljesítmények nyilvánossághoz közvetítésének cselekményét érintik, hanem a műszaki berendezések egyszerű rendelkezésre bocsátását, és ily módon kívül esnek a szerzői jog alkalmazási körén.

43. Végezetül az, hogy a bérelhető gépjárművekben lehetőség van a beépített rádióvevők segítségével védelem alatt álló teljesítmények meghallgatására, növeli az említett gépjárműveket kölcsönző társaságok tevékenységének vonzerejét, ezáltal jövedelmezőségét, szintén nincs befolyással a nyilvánossághoz közvetítés cselekménye fennállásának megítélésére és az említett társaságok szerzői jogi felelősségére.

44. Minden távközlési (közlő vagy fogadó) célú műszaki berendezés rendelkezésre bocsátása rendszerint jövedelemszerző tevékenység keretében történik. E tevékenység jövedelmezőségét nagyrészt az határozza meg, hogy az említett berendezéseket szerzői és szomszédos jogi védelem alatt álló teljesítmények közvetítésére, illetve közvetítésének fogadására használják – az ilyen berendezések beszerzésének ez utóbbi az elsődleges célja. Az ilyen berendezések gyártóinak ugyanakkor semmiféle fizetési kötelezettsége nem áll fenn az említett jogok tulajdonosai felé.[28] Éppen az ilyen díjazás felmerülésének elkerülése érdekében rögzítették a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) Szerzői Jogi Szerződésének[29] aláírói az e szerződés 8. cikkére vonatkozó közös nyilatkozatban, és velük összhangban az uniós jogalkotó a 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdésében, hogy a tárgyi eszközök egyszerű rendelkezésre bocsátása nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek. Nincs jelentősége annak, hogy a rendelkezésre bocsátás értékesítés, hosszú távú vagy rövid távú bérlet, vagy bármilyen más formában valósul-e meg.

45. Ily módon, rádióvevővel felszerelt gépjárműkölcsönzés esetén véleményem szerint nem jön létre a Bíróság jelen indítványban idézett ítélkezési gyakorlata értelmében vett közvetítési cselekmény. Így tehát a nyilvánossághoz közvetítés második feltételének, azaz magának a nyilvánosságnak a vizsgálata szükségtelen.

46. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre tehát azt a választ javasolom, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása nem minősül az e rendelkezések értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek.

28 Adott esetben a magáncélú másolás alapján járó méltányos díjazás 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szabályozott esetének kivételével.

29 Az 1996. december 20-án Genfben aláírt, és az Európai Unió nevében a 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozattal (HL 2000. L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.) jóváhagyott szerződés.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

47. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az első kérdésre adandó válasz szempontjából jelentőséggel bírhat-e a gépjármű-bérbeadási tevékenység nagyságrendje, valamint a bérbeadás időtartama.

48. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre vonatkozóan általam javasolt válaszra tekintettel a második kérdésre csakis nemleges választ lehet adni. A kérdéses tevékenység a fent említett rendelkezések értelmében, függetlenül e tevékenység nagyságrendjétől és a bérbeadás időtartamától, nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek.

49. Csupán a teljesség kedvéért érintem röviden az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést, arra az esetre, ha a Bíróság igenlő választ adna az első kérdésre.

50. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közvetítéssel célba vett közönségnek meghatározatlan számú lehetséges címzettből kell állnia, amely egyébként viszonylag jelentős számú egyént foglal magában, ami egy bizonyos számbeli minimumot jelent, ami kizárja ebből a fogalomból az érintett személyek túlságosan alacsony, vagy elenyésző számát. Egyébiránt az abból származó kumulatív hatásra is figyelemmel kell lenni, hogy egyidejűleg és egymás után hányan férnek hozzá ugyanahhoz a műhöz.[30]

51. E fogalmak nyilvánvalóan körülhatárolatlanok, és értelmezésük nagyban az egyes esetek adott körülményeitől függ. Úgy vélem azonban, hogy amennyiben a gépjármű-bérbeadási tevékenység nem csupán elszigetelt esetekre korlátozódik, hanem állandó jellegű tevékenységnek minősül, az egymás után következő ügyfelek nagyságrendje túllépi az elenyésző számot jelentő küszöböt. Konkrétabban, ezen ügyfelek nem alkotnak olyan meghatározott személyekből álló csoportot, amelyet zárt körnek lehetne minősíteni.[31] Így az ilyen tevékenység nagyságrendje, feltéve, hogy állandó jellegűnek tekinthető, nincs befolyással a nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megítélésére.

52. Ami a gépjárművek bérleti idejét illeti, az alapeljárás fellebbezői különbséget tesznek a 29 napot nem meghaladó, rövid távú és a hosszú távú bérlet között. Arra hivatkoznak, hogy a gépjármű 30 napon túli bérlése azzal jár, hogy az utastér onnantól köztér helyett magánszférának minősül, ezért az említett gépjármű rádiója ettől az időponttól kezdve nem lehet eszköze nyilvánossághoz közvetítésnek.

53. Ugyanakkor a Bíróság már korábban kimondta, hogy azon helyszín nyilvános vagy magánjellege, ahol a nyilvánossághoz közvetítést fogadják, semmilyen befolyással nincs a közvetítés fennállásának megítélésére, mivel az lényegétől fosztaná meg a nyilvánossághoz közvetítéshez való jogot.[32]

54. Ily módon, a gépjárműbérlet időtartama és annak állítólagos nyilvános vagy magánjellege semmilyen befolyással nincs a nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megítélésére.

55. Következésképpen, amennyiben a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre igenlő választ adna, arra – ahogyan a nemleges válaszra sem – nem lenne semmilyen befolyással a gépjármű-bérbeadási tevékenység nagyságrendje, sem a bérlet időtartama.

30 Lásd legutóbb: 2017. június 14-i Stichting Brein ítélet (C-610/15, EU:C:2017:456, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 Lásd *a contrario*: 2012. március 15-i SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 95. pont).

32 2006. december 7-i SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 50., 51. és 54. pont).

Végkövetkeztetés

56. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, és a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása nem minősül az e rendelkezések értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek.